

IZ GLAZBENE PROŠLOSTI

Josip, Ivan i Josip-Obrović Bozzotti, trogirski skladatelji i orguljaši

Nikola Buble, Trogir

Godine 1857. umire u Trogiru mjesni kapelnik, glazbenik Ivan Vidoseo-Coleoni sin Karla i majke Madalene Zacún, u 68. godini života. Ivan Vidoseo bio je tijekom svog rada u Trogiru rukovoditelj glazbene sekcije ondašnjeg prosvjetnog društva Società del Casino civici (jedan od osnivača spomenutog društva krajem 18. stoljeća bio je trogiranin dr. Ivan Skakoc, kasnije hvarski biskup, širitelj ideja nacionalnog, predilirskog preporoda u Dalmaciji), kapelnik Gradske glazbe te orguljaš Zborno-opatske crkve. U isto vrijeme, točnije kroz cijelo šesto desetljeće 19. stoljeća, revolucionarna zbivanja iz 1848. godine imaju svojih reperkusija i u Trogiru te se u gradu razbuktavaju političke razmirice i suprotnosti. Jedno i drugo bilo je razlogom da se u gradu smanjuje interes za glazbu i mogućnost amaterskog bavljenja glazbom. Zainteresirani pri tadašnjoj Gradskoj glazbi (kasnije Narodnoj glazbi) i mjesnoj katedralnoj crkvi Sv. Lovre traže pogodnog čovjeka glazbenika koji bi naslijedio Ivana Vidosea i kao takav pripomogao reanimaciji glazbenog života u gradu. Izbor je pao na Josipa Bozzottija koji je prvi put posjetio Trogir 1854. godine kao član jedne putujuće glazbene družine iz Milana i već tom prilikom izrazio želju da se nastani u Trogiru. Nakon što se u Trogiru i oženio sa trogirankom Marijom Demicheli te samo povremeno u narednom periodu iz njega izbio, boraveći nakratko na otoku Braču i Hvaru, Josip Bozzotti se 1863. godine za stalno nastanjuje u ovom drevnom gradiću. *Josip (Giuseppe) Bozzotti* rođen je u Milanu 12. veljače, 1830. godine od oca Augustina i majke Roze Bianki. Glazbeno obrazovanje stekao je u svom rodnom gradu, a prema pisanju dr. Josipa Andrića, prijateljevaio je sa čuvenim talijanskim skladateljem G. Verdijem. Iako Talijan, za vrijeme narodnog preporoda u Dalmaciji pristaje uz trogirске narodne vođe, sluteći da je pravo i istina na strani narodnjaka. Može se pretpostaviti da je to posljedica druženja s Verdijem koji je kako znamo igrao vidnu političku ulogu u revolucionarnom pokretu za oslobođenje i ujedinjenje Italije; dakako, u tom smislu ljudske vrline Josipa Bozzottija dopuštaju slobodu i samostalnost ostalih naroda, a naročito onog koji ga je primio kao svoga i u okrilju kojeg nađe svoju drugu domovinu. Potonje nam potvrđuju i njegove svjetovne skladbe — budničkog karaktera. Skladbe prožete patriotskim duhom ujedno su i najoriginalnija djela J. Bozzottija. Među njima najreprezentativnija je skladba »Dome moj dragi, dome moj blagi«, pisana za glasovir (orgulje), bariton

i tenor. Ostala djela, a ukupno mi je do danas poznato 58, redom su duhovnog karaktera. Pisana su za tenor, bariton, bas, sopran i zbor, mahom sve osim tri skladbe za *zbor a cappella*, uz *pratnju orgulja* što je i razumljivo jer je J. Bozzotti cijeli svoj radni vijek koji je proveo u Trogiru prvenstveno bio crkveni orguljaš. Sva ova djela duhovnog karaktera skladana su pod jakim utjecajem melodičnih pjevačkih arija, južnjačke ekspresije i »belcanta«, Belinija, Donizettija, Rosinija a naročito »ranog« Verdija tako da ne posjeduju osobite originalnosti. Uz najbolju volju može se izdvojiti svega četiri kompozicije od cjelokupnog duhovnog opusa J. Bozzottija koje daju naslutiti da je autor ipak imao neke predispozicije da u svom stvaralačkom radu bude više svoj. To su: *Tantum ergo per soprano*, *Tantum ergo per tenore e coro*, *Tantum ergo per basso profondo* i *Tantum ergo per terzetto* — sve uz pratnju orgulja. Trogirani, tradicionalno skloni mediteranskoj kantileni, rado su prihvaćali njegove skladbe, a neke od njih se kontinuirano izvode i do danas. Naročito je u narodu poznata »Messa pastorale a due voci«, koja je toliko »ušla« u narod da je mnogi Trogirani smatraju trogirskom pučkom božićnom misom. Razlog tome treba tražiti u činjenici da dotična misa obiluje raspjevanim »belkantističkim« arijama (koje se ponekad doimaju i patetičnima) lako pamtljivim, u trodjelnim mjerama, te da je J. Bozzotti u istu vješto interpolirao poznati dalmatinski božićni napjev »U se vrime godišta«. Od Bozzottijeve skladateljske aktivnosti svakako je značajniji njegov glazbeno pedagoški rad, njegova animatorska uloga u širenju glazbene kulture. Godinama je bio zborovoda katedralnog zbora u Trogiru, podučavao je violinu, glasovir i orgulje u Trogiru i Kaštelima, osnovao je i podučavao crkveni pjevački zbor u Kaštel Novom. Bio je dugo godina kapelnik Gradske glazbe (od 1871. Narodne glazbe). Podučavao je kapelnike puhačkih orkestara u Kaštelima, a 1870. boravi i radi u Šibeniku, 1882. i 1883. godine u Pučišću i Postirama na Braču gdje spomenutim sredinama pripomaže u njihovom glazbeno-umjetničkom usponu. Josip Bozzotti ostat će zabilježen i kao, do danas, prvi poznati melografski folklorne glazbe u Trogiru. Zapisao je glazbenu pratnju za mjesni narodni ples Trogirsku četvorku te je uz glazbeni zapis dao i kratak opis samog plesa. Umire u Trogiru poštovan i cijenjen 21. ožujka 1890. godine.

Sin Josipa Bozzottija, *Ivan Bozzotti* rođen je u Trogiru 21. veljače 1859. godine. Josip Bozzotti

nije bio oduševljen idejom svoga sina Ivana da bude glazbenik. Međutim upornost mlađeg Bozzottija bila je ogromna te mu je otac morao popustiti a to je učinio tek 1885. godine kad je uvidio da su sva njegova nastojanja da odvraća sina od profesionalnog bavljenja glazbom uzaludna. Te godine mu prepušta sve poslove koje je on kao glazbenik vodio u Trogiru. Tako je Ivan Bozzotti, nakon što je glazbeno obrazovanje stekao kod svog oca, započeo svoju aktivnost kao učitelj glazbe, kapelnik duhačkog orkestra, orguljaš i zborovođa Zbornopatske crkve. Dakako, nastavlja i svoj skladateljski rad započeo znatno prije u ranoj mladenačkoj dobi. Kasnije, u zadnjem desetljeću 19. stoljeća, I. Bozzotti proširuje svoju djelatnost kao dirigent gradskog pjevačkog zbora te tamburaškog orkestra. Samo kratko vrijeme za svog dugog života izbio je iz Trogira i to krajem 19. stoljeća kada ga nalazimo kao kapelnika u Kotoru te 1922. do 1924. godine kada djeluje u Mostaru, Metkoviću i Makarskoj kao glazbeni učitelj i kapelnik. Tijekom svog rada u Trogiru povremeno, uporedo, radi i u obližnjim Kaštelima. Danas su nam poznate njegove 32 skladbe i na desetke transkripcija djela za puhački orkestar te desetak obrada za pjevačke zborove. Skladao je za glasovir, solo glas i klavir, solo glas i orgulje, puhački orkestar, za pjevački zbor te tamburaški orkestar. Josip Andrić u svojem djelu *Tamburaška glazba (historijski pregled)* navodi da mu je najvrednija kompozicija *Oprosti mi majko moja*, meditacija za dva braća i tamburaški zbor. Kao majstora i promicatelja tamburaške glazbe spominje ga i Božidar Širola u svojoj *Povijesti hrvatske glazbe*, 1922. godine. U ostalim skladbama manje je originalan. Povodio se u više slučajeva za istim uzorima kao i otac (iako u manjoj mjeri). Ivan Bozzotti je značajan i nezaobilazan u folkloristici sa svojih 55 zapisa folklornih napjeva koje je načinio u Trogiru 1906. godine. Za Trogir je značio više od učitelja glazbe i kapelnika, bio je sve do svoje smrti personifikacija glazbenog života. Odgojio je generacije glazbenika. Radio je to veoma dobro tako da Franjo Kuhač u odlomku koji govori o glazbi u Dalmaciji u djelu *Austro-Ugarska Monarhija*, 1892. godine, nalazi za potrebno da istakne glazbenu školu koja djeluje u Trogiru pri Narodnoj glazbi. Nastupao je kao kapelnik i zborovođa u skoro svim mjestima Dalmacije a često je gostovao i izvan nje. Za svoj rad dobio je brojna priznanja. Odlikovan je crnogorskim naslovom Danilova reda. Ivanu Bozzottiju je za života tiskano *11 skladbi za tamburaški orkestar* (naklada i tisak S. Stjepušin, Sisak), *Šaljive pjesme*

za vesela društva, skladane za glas i glasovir (naklada i tisak S. Stjepušin, Sisak) te *Polka Franciše za glasovir* (Beč, Carl Haslinger) i *Zbirka narodnih napjeva*. Nakon njegove smrti nije mu objavljeno ni jedno djelo. Umire 19. travnja, 1935. godine, a Narodna glazba ispraća na mjesno groblje svog omiljenog učitelja uz zvukove njegove skladbe, posmrtno koračnice »Mojoj majci«. Još i danas neke njegove skladbe su dio repertoara Narodne glazbe i crkvenog pjevačkog zbora u Trogiru. Katkada su se na radiju, šezdesetih i sedamdesetih godina ovog stoljeća, mogli čuti snimci nekih Bozzottijevih skladbi za tamburaške orkestre u izvedbi renomiranih tamburaških orkestara iz naše domovine.

Najmlađi član obitelji Bozzotti je *Josip Bozzotti — Obrović* sin Ivana i majke Ane Sentinella. Rođen je 1893. godine u Trogiru. Prezimenom *Bozzotti* pridodaje *Obrović* (prema Obrov — predio Trogira gdje je stanovao) da bi se razlikovao po imenu i prezimenu od svoga djeda Josipa. Prve nauke o glazbi primio je od svog oca Ivana da bi kasnije nastavio školovanje u Trstu gdje završava konzervatorij Tartini. Bio je jedan od najboljih đaka svoje generacije. Još u doba studija tršćanske su mu novine proricali najljepšu budućnost. Po završetku studija proboravio je neko vrijeme u Trogiru kao nastavnik glazbe. Potom odlazi u Mostar gdje je nastavnik glazbe i pjevanja na gimnaziji i preparandiji. Postiže lijepe uspjehe kao zborovođa, glazbeni pedagog i orguljaš. Naročito su zapaženi i od tadašnjeg dnevnog tiska u tom smislu zabilježeni, njegovi glazbeni recitali priređivani u sklopu crkvenih priredbi kojima je bio jedan od organizatora. Kao klavirski pratilac i zborovođa gostuje po Jugoslaviji što glazbeni kritičari i kroničari bilježe sa mnogo hvala i simpatija. Bavio se i skladanjem. No, njegove su skladbe zagubljene, a one dvije koje sam slučajem našao u arhivskoj zbirci Andre Sentinelle u Trogiru, pisane su za glasovir i traže od izvođača primjernu glasovirsku tehniku i daju naslutiti da se radi o autoru izrazito senzibilnog karaktera; međutim nedostatne su za stvaran i pravovaljani sud o Josipu Bozzottiju — Obroviću kao skladatelju. Rano je obolio od tuberkuloze te nakon dugog bolovanja umire u Mostaru uoči Badnjeg dana 1923. godine, na veliku žalost svojih starih roditelja koji su s ponosom gledali na njegov umjetnički rast opravdano očekujući u njegovoj raboti i u njegovim djelima vrhunac glazbene tradicije jedne skromne, primjerne i, što se glazbe tiče, vrijedne i uzorne obitelji.

MOLIMO DUŽNIKE DA PODMIRE DUGOVE!